

จานต์ทิต

ในคำทิตนี้มีปัจจัย ๒ ตัว คือ อีย เอยยุ อีย ปัจจัยตัวเดียว ลงแทน จาน
ศัพท์ แปลว่า ที่ตั้ง

ตัวอย่างที่ ๑

มทนสฺส จานํ มทนีย
(อ.ที่ตั้ง แห่งความเมา ชื่อว่า มทนียะ)

ตัวอย่างที่ ๒

พนฺธนสฺส จานํ พนฺธนีย
(อ.ที่ตั้ง แห่งความผูก ชื่อว่า พนฺธนียะ)

ตัวอย่างที่ ๓

โมจนสฺส จานํ โมจนีย
(อ.ที่ตั้ง แห่งความแก้ ชื่อว่า โมจนียะ)

อีย เอยยุ ปัจจัย ๒ ตัวนี้ ลงแทน อรห ศัพท์ แปลว่า ควร

ตัวอย่างที่ ๑

ทสฺสนํ อรหตีติ ทสฺสนีโย (ชโน)
(อ. ชน ได ย่อมควร ซึ่งการเห็น เพราะเหตุนั้น อ.ชน นั้น ชื่อว่า ทสฺสนี
ยะ)

ตัวอย่างที่ ๒

ปุชนํ อรหตีติ ปุชเนยโย (ปุคฺคโล)

(อ.บุคคล ไค ย่อมควร ซึ่งการบูชา เพราะเหตุนั้น อ.บุคคล นั้น ชื่อว่า ปุชเนยยะ)

ตัวอย่างที่ ๓

ทกฺขิณํ อรหตีติ ทกฺขิณเณยโย (ปุคฺคโล)

(อ.บุคคล ไค ย่อมควร ซึ่งทักษิณา เพราะเหตุนั้น อ.บุคคล นั้น ชื่อว่า ทกฺขิณเณยยะ) ในสัททนีติกกล่าวว่ อีย ลงแทน หิต และ ฆว ศัพท์ก็ได้บ้าง

ตัวอย่างที่ ๑

อุปาทานานํ หิตํ อุปาทานียํ (วตฺถุ)

(อ.วัตถุ อันเกื้อกูล แก่อุปาทาน ท. ชื่อว่า อุปาทานียะ)

ตัวอย่างที่ ๒

อุทเร ฆวํ อุทริยํ (โกชนํ)

(อ.โกชนะ อันมี ในท้อง ชื่อว่า อุทริยะ)

แบบฝึกหัดท้ายบท

๑. รชนียํ ลงปัจจัยอะไร ในตัทธิตไหนด จงวิเคราะห์
๒. คมนียํ ลงปัจจัยอะไร ในตัทธิตไหนด จงวิเคราะห์
๓. กรณียํ ลงปัจจัยอะไร ในตัทธิตไหนด จงวิเคราะห์
๔. วทนียํ ลงปัจจัยอะไร ในตัทธิตไหนด จงวิเคราะห์
๕. ขาทนียํ ลงปัจจัยอะไร ในตัทธิตไหนด จงวิเคราะห์